

Bestuursrapportage 2024

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad
telefoon: (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

Tussentijds beeld 2024	3
De programma's	4
1. Programma Bestuur en omgeving.....	5
1.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Bestuur en omgeving	7
1.2 Voortgang Speciale projecten Bestuur en omgeving	8
2. Programma Waterveiligheid	10
2.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Waterveiligheid	12
2.2 Voortgang speciale projecten Waterveiligheid.....	13
2.3 Stand van zaken investeringen 2024 waterveiligheid	15
3. Programma Voldoende en gezond water	16
3.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Voldoende en gezond water	17
3.2 Voortgang speciale projecten Voldoende en gezond water.....	19
3.3 Stand van zaken investeringen 2024 voldoende en gezond water	20
4. Programma Schoon, gezuiverd water	21
4.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Schoon, gezuiverd water	23
4.2 Voortgang speciale projecten Schoon, gezuiverd water.....	24
4.3 Stand van zaken investeringen 2024 schoon, gezuiverd water.....	26
5. Programma Financiën, organisatie en informatie	27
5.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Financiën, organisatie en informatie.....	29
5.2 Stand van zaken investeringen 2024 Financiën, organisatie en informatie.....	30

Tussentijds beeld 2024

In november 2023 stelde het Algemeen Bestuur de begroting 2024 vast. Deze Bestuursrapportage beschrijft de voortgang van de doelen en maatregelen in 2024. In dit samenvattende tussentijdse beeld een greep uit de vele activiteiten.

Primaire werk op orde; veel dynamiek zichtbaar

De ongewone natte weersomstandigheden van 2023 hielden aan in de eerste maanden van 2024. De maand mei was zelfs de natste meimaand sinds het begin van de metingen. In 2024 is dijkbewaking en extra monitoring ingezet vanwege hoge meerpeilniveaus. De gemalen maakten veel draaiuren. De verzadigde bodem leidde tot vertragingen in het maaibeheer. In de Meerkoetentocht in Lelystad is PFOS in hoge concentraties aangetroffen.

Vier vispassages zijn versneld aangelegd. We vervangen in 2024 10 kilometer creosootbeschoeiing, dat is meer dan bedacht aan de start van het project. Ons dagelijks beheer, onderhoud en renovatie wordt grotendeels volgens plan uitgevoerd. Voorbeelden zijn een compressorinstallatie voor beluchting op AWZI Tollebeek, nabezinktanks op AWZI Lelystad en een tijdelijke WKK op AWZI Dronten. Met de gemeenten in ons beheergebied maken we prognoses voor de hoeveelheid afvalwater die we in de toekomst verwachten. We zijn als regio hierin koploper.

Planuitwerking IJsselmeerdijk, voorbereiding verkenning Ketelmeerdijk-Vossemeerdijk

We werken aan de planuitwerkingsfase van de IJsselmeerdijk en bereiden de verkenningsfase van de Ketelmeerdijk-Vossemeerdijk voor. Landelijke financiële tekorten in het HWBP-programma vragen alle aandacht, we zijn hierin proactief. De eerste beoordeling van de nieuwe beoordelingsronde van de primaire keringen ronden we dit jaar af (dijktraject 8-1, van de Hollandse Brug tot de Nijkerkersluis).

Digitale veiligheid; solide infrastructuur voor kantoor- en thuiswerken

IT-infrastructuur staat steeds meer onder druk, met verschillende wereldwijde en landelijke voorbeelden van verstoringen. Zuiderzeeland beschikt over een solide infrastructuur met geen disrupties in 2024 en een stabiele werkomgeving voor onze medewerkers. Dit is geen gegeven, het vraagt continue aandacht om dit zo te houden. Omdat menselijk handelen of nalaten de grootste bron van digitale onveiligheid is, richten we ons in 2024 op gerichte bewustwordingsacties en kennissessies over een veilige werkomgeving, o.a. over beheren en veranderen van wachtwoorden en herkenning van veilig internet.

Aantal activiteiten lopen langer dan gedacht

In deze Bestuursrapportage is zichtbaar dat verschillende activiteiten wel zijn gestart of goed op stoom zijn, maar langer doorlopen. Dit geldt onder meer voor de verkenning van de grenzen van het watersysteem, actualisatie van het waterveiligheidsbeleid, waterbeschikbaarheid en de watersysteemtoetsing. De activiteiten zijn intensiever en complexer. Het college heeft gestuurd op haalbare herziene plannings en via het collegeplan op extra capaciteit. Wat betreft de verkenning van de grenzen van het watersysteem is gestuurd op een herformulering van de opdracht. Deze herformulering betekent dat we een stresstest gaan uitvoeren om de grenzen van het water- en bodemsysteem beter te kunnen duiden en kwantitatief onderbouwen. Dit leveren we in 2025 op.

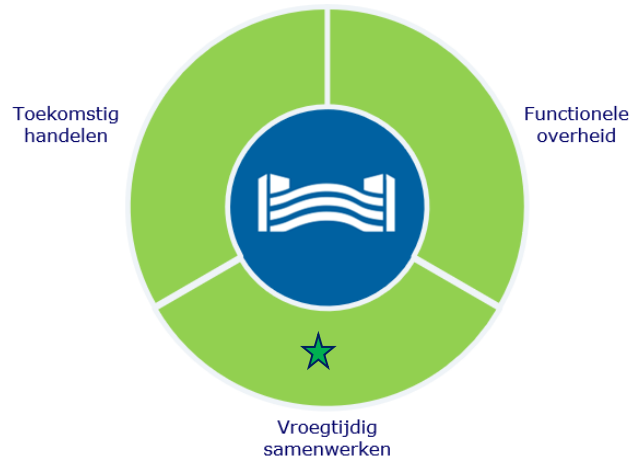
Leeswijzer

De Bestuursrapportage richt zich op de voortgang van de programma's, tot en met augustus van dit jaar. Gevisualiseerd met voortgangscirkels. Deze cirkels geven per onderwerp aan wat de status is. Het bestuur krijgt zo in één oogopslag een indruk van de stand van zaken binnen een programma. Er is aandacht voor afwijkingen in positieve of negatieve zin. De focus ligt op onderwerpen die om aandacht van het bestuur vragen. Tot slot wordt per programma gerapporteerd over de speciale en reguliere investeringen. De voortgang van de maatregelen is aangegeven met behulp van symbolen, zoals hieronder weergegeven. De betekenis van de symbolen is als volgt:

	Uitvoering activiteiten en maatregelen volgens begroting 2024.
	Uitvoering activiteiten en/of maatregelen wijkt af van begroting 2024, maar realisatie wordt wel verwacht binnen de periode van de meerjarenraming.
	Uitvoering activiteiten en/of maatregelen wijkt af van begroting 2024 en realisatie wordt niet binnen de periode van de meerjarenraming verwacht.
	Realisatie nog niet gestart en deze maatregel zal wel conform planning gaan starten.
	Realisatie afgerond.
	Bijzondere mijlpaal en/of prestatie bereikt in 2024.

De programma's

1. Programma Bestuur en omgeving

Functionele overheid

De Algemene Vergadering heeft een nieuwe naam: het Algemeen Bestuur (AB). De Provinciale Staten van Flevoland stelde de naamswijziging op 29 mei 2024 in het Reglement voor Waterschap Zuiderzeeland vast. De naamswijziging zorgt voor meer herkenning en past beter bij de huidige tijd.

Het waterschap werkt op een aantal fronten aan de implementatie van nieuwe wetgeving. Zo werken we, met een afvaardiging vanuit het Algemeen Bestuur, aan de voorbereiding voor de implementatie van het nieuwe belastingstelsel. Ook zijn we bezig met de voorbereiding voor de implementatie van de rechtmatigheidsverklaring door het college. Daarnaast nam het bestuur, naar aanleiding van de wet versterking decentrale rekenkamers, in april een besluit over de nieuwe rekenkamer in samenwerking met Waterschap Vallei en Veluwe.

In 2025 bestaat Waterschap Zuiderzeeland 25 jaar. De voorbereiding voor het jubileumjaar loopt. Er is een thema voor het jubileumjaar en de doelen en activiteiten staan in een plan van aanpak. Voor het project Geschiedschrijving is een concept collectieplan opgesteld en ontwikkelen we een website om de projectresultaten met de omgeving te delen. Jubileumactiviteiten en het project dragen bij aan het versterken van het waterbewustzijn.

Wij voeren in 2024 ons Blue Deal partnerschap in Ethiopië uit en enkele projecten met diverse partners op het vlak van waterverdeling, droogte en herbebossing.

Vroegtijdig samenwerken

★ De Omgevingswet en de waterschapsverordening zijn per 1 januari 2024 van kracht. We kunnen met trots terugkijken op de relatief soepele overgang naar werken onder de Omgevingswet. Dat is dankzij de organisatie die daar jarenlang naartoe heeft gewerkt. Dat betekent dat we nu in de volgende fase zijn beland, waarin we met elkaar ervaren en leren wat dit betekent.

Waterschap Zuiderzeeland vindt het belangrijk om in verbinding met de omgeving te zijn en wil belanghebbenden betrekken bij haar eigen plannen. Via de strategie voor samenwerking en participatie wordt voor belanghebbenden en initiatiefnemers inzichtelijk gemaakt wat zij van het waterschap kunnen verwachten en wat hen wordt verwacht. In februari 2024 heeft het AB de Participatieverordening vastgesteld.

Voor Water en Bodem Sturend stellen we als waterschap een 'Water en Bodem Agenda' op. De basis is de doorvertaling van de structurerende keuzes voor ons gebied. Daarmee kunnen wij zelf en onze gebiedspartners in ons beheergebied beter ruimtelijke afwegingen maken. Ook krijgen we inzicht in de benodigde instrumenten, bijvoorbeeld een afwegingsmechanisme voor ruimtelijke planvorming. Onze inbreng over water- en bodemsysteem leveren we ook in Samen maken we Flevoland. Hierin werken we samen met onze medeoverheden én met het Rijk. Afgelopen jaar is de governance van deze samenwerking vastgesteld in het bestuurlijk overleg Rijk-Regio. Het waterschap is daarnaast intensief betrokken bij grootschalige gebiedsontwikkelingen zoals Almere Pampus, Almere Duin, Oosterwold, Oostvaardersoever, Ruimte voor Defensie en Lelystad Waterfront.

Activiteiten op het gebied van water en bodem sturend, gebiedsontwikkeling en vroegtijdig samenwerken vragen een aanzienlijke capaciteitsinzet. Het AB stelde dit jaar vanuit het collegeplan middelen hiervoor beschikbaar.

Voor het Flevolands Programma Landelijk Gebied wordt samen met provincie en gemeenten de invulling van de maatregelenpakketten 2024 uitgewerkt. Dit wordt ondanks het schrappen van het NPLG doorgezet. Voor ons betreft dat ecologisch dijkbeheer. Het Algemeen Bestuur ontvangt later een voorstel voor cofinanciering, als onderdeel van de besluitvorming over het vervolg van de Agenda Biodiversiteit.

We zijn inmiddels gestart met het actualiseren van de waterschapsverordening. Het Algemeen Bestuur stelde dit jaar het beleidskader legger waterschap Zuiderzeeland vast: een belangrijke mijlpaal binnen het project legger op orde. Daarnaast zijn voor drie primaire waterkeringen en een regionale waterkering nieuwe leggers vastgesteld door het college. De kwaliteit van de gegevens in beheerregister en legger blijft ook na dit project capaciteit en inspanning vragen.

De inzet van toezicht en handhaving op de naleving van regelgeving en vergunningen is een doorlopend proces. Evenals de inzet van onze heffingstechnologen in het veld. De planning van de controles op lozingen is op orde en sterker geprioriteerd op Zeer Zorgwekkende Stoffen, maar de daadwerkelijke handhaving kent formele belemmeringen. Als gevolg van krapte in capaciteit hebben we moeten prioriteren en voerden we minder agrarische bedrijfscontroles uit dan voorgenomen. Met een thematische aanpak op waterkwaliteit in de bedrijfscontroles compenseren we dit. Een betere verankering van de toezichtprocessen in waterstaatswerken is doorgevoerd, mede in het belang van het beheerregister en de legger. Eenzelfde aanpak is ingezet voor grondwateronttrekkingen.

Het waterschap sluit aan bij de samenwerking tussen overheden in de bestrijding van ondermijning in Flevoland (Flevolandse norm). We zijn hierin een welkome partner, onder meer vanwege onze ogen en oren in het buitengebied.

We zetten in op een veilige en adequate afvoer van extra vuillast, bijvoorbeeld bij werkzaamheden en grootschalige evenementen.

Om te voorkomen dat onze eigendommen (on)bewust door andere worden geregistreerd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, bijvoorbeeld in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, registreert het waterschap alle percelen die niet in pacht zijn uitgegeven zelf. Dit jaar zijn als eerste stap alle waterkeringen geregistreerd.

Toekomstig handelen

In 2024 is de biodiversiteit op de Knardijk verder versterkt door de aanplant van inheems struweel op de Knardijk. De doelstelling voor de NWB-prestatieneming voor biodivers maaibeheer op keringen en watergangen is met 245 kilometer gehaald. In 2024 startten we met het onderzoeken van de mogelijkheden om biodiversiteit te versterken door middel van beleid rondom landschapselementen en bufferstroken. Voor het bestuurlijke vervolgproces van de Agenda Biodiversiteit is een onafhankelijke evaluatie uitgevoerd. Deze dient als basis voor de besluitvorming begin 2025.

Dit jaar wordt de Klimaataanpak geëvalueerd. Circulariteit is een onderdeel dat meer uitwerking behoeft. We maken een plan van aanpak voor het vervolg. Het opstellen van de visie voor circulariteit is een onderdeel van dit plan. Deze evaluatie wordt, samen met dit plan, begin 2025 aangeboden aan het bestuur. Op het gebied van klimaatadaptatie verrichtte het waterschap op meerdere vlakken werkzaamheden. Zo zijn voorbereidingen getroffen voor het uitvoeren van de watersysteemtoets.

Om onze klimaatvoetafdruk naar nul te brengen is het afgelopen jaar veel gebeurd. Zo is de stroomafname van Windpark Hanze gestart, wat Waterschap Zuiderzeeland energieneutraal maakt, conform de doelstelling uit de energiestrategie. Daarnaast is gestart met de planuitwerking voor het project zon op de IJsselmeerdijk, langs de A6. De verwachting is dat de planuitwerkingsfase door zal lopen in 2025/2026. In onze aanbestedingen voor onderhoud sturen we op het gebruik van niet-fossiele brandstoffen zoals HVO en stimuleren we het gebruik van elektrisch materieel. Sinds begin 2024 is de sturing op het energieverbruik gericht op momenten dat de energieprijs laag is. Dan is er vaak ook veel duurzame energie beschikbaar. Op bepaalde momenten kan dit afwijken van de ambitie uit de energiestrategie om het energieverbruik zoveel mogelijk gelijktijdig te laten plaatsvinden met opgewekte energie vanuit Windpark Hanze. Door te kiezen voor de momenten waarop er op het net veel duurzame energie beschikbaar is tegen een lage prijs, draagt het waterschap op dit moment, en in de huidige omstandigheden, maatschappelijk gezien bij aan verbruik van duurzame energie als deze het meest beschikbaar is, tegen zo laag mogelijke kosten. Op deze manier kan het waterschap ook een bijdrage leveren aan beperking van de netcongestie.

1.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA BESTUUR EN OMGEVING

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2024-2027. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2023 gepresenteerd.

Maatregelen Functionele overheid	2024	Vergelijk: 2023
Implementeren van nieuwe wetgeving, waaronder de aanpassing van het belastingstelsel, de rechtmatigheidsverklaring door het college en de verplichting een rekenkamer in te stellen met alleen externe leden.	😊	😊
Uitvoeren van het beleidskader Internationale samenwerking (doorlopend), bijvoorbeeld de uitvoering van de Blue Deal Awash partnership (Ethiopië).	😊	😊
In 2024 bepaalt de AB de ambitie en middelen voor de implementatie van de Dutch Water Authorities (DWA) visie 2030. <i>Toelichting:</i> Vanuit het collegeplan zijn middelen verkregen om een aanpak (en ambitie) op te stellen voor implementatie van de kennisagenda (DWA-visie). Oriëntatie is gestart. Door vertrek van de trekker loopt dit traject vertraging op. <i>Nieuwe maatregel:</i> In 2025 bepaalt het AB de ambitie en middelen voor de implementatie van de Dutch Water Authorities (DWA) visie 2030.	😐	—
Onderhouden en verbeteren onze calamiteitenorganisatie (doorlopend), bijvoorbeeld door het uitvoeren van crisisoefeningen. <i>Toelichting:</i> Idealiter plannen we de crisisoefeningen gelijkmatig over het jaar. Als gevolg van een aanbesteding vinden de meeste oefeningen dit jaar in het najaar plaats. Hierdoor waren er tot nu toe minder crisisoefeningen in 2024 dan gewenst.	😐	😊
Actualiseren en doorlopend uitvoeren van onze communicatiestrategie (doorlopend).	😊	😊
Gepaste aandacht voor het 25-jarig bestaan van het waterschap, inclusief geschiedschrijving (2025).	😊	—

Maatregelen Vroegtijdig samenwerken	2024	Vergelijk: 2023
Ontwikkelen inhoudelijke doorvertaling en positionering van Water en Bodem Sturend (2025).	😊	—
Adviseren bij plan- en beleidsvorming van omgevingspartners (gebiedsprocessen) (doorlopend), zoals: • Almere Oosterwold, Duin en Pampus, • Oostvaardersoever • Lelystad Waterfront • Deltaprogramma's, • (Maatregelen uit) het Flevolands Programma Landelijk Gebied.	😊	😐
Vaststellen en implementeren van ons participatiebeleid (2024).	✓	😐
Continueren van inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving (doorlopend). <i>Toelichting:</i> Vergunningverlening heeft te maken met langdurige uitval van enkele medewerkers en krapte op de arbeidsmarkt. Daardoor worden besluiten niet altijd binnen de wettelijke behandeltijd genomen. Dat heeft tot nu toe nog niet tot consequenties geleid. Ook de bezetting op calamiteiten (toezicht en handhaving) blijft een punt van zorg. Onderzoek naar optimalisering wordt dit najaar afgerond.	😐	😊

Maatregelen Toekomstig handelen	2024	Vergelijk: 2023
Implementeren van onze Klimaataanpak en Energiestrategie (2027).	😊	😊
Implementeren van onze Agenda Biodiversiteit (2030); bijvoorbeeld verkennen of ons instrumentarium (schouw, watertoets) aanpassing vraagt, biodivers maaibeheer en biodivers inrichten van waterschapsterreinen en -gebouwen.	😊	😊
Beleid bufferstroken en landschapselementen ontwikkelen (2025).	😊	—
Onderzoeken van de robuustheid van het watersysteem en onze assets in relatie tot de effecten van klimaatverandering door middel van een kantelpuntenverkenning (2024). <i>Toelichting: In 2024 is gestart met een verkenning om de grenzen van het water- en bodemsysteem beter te kunnen duiden en kwantitatief te onderbouwen, zowel wat die grenzen zijn als wanneer die bereikt worden en wat daar de gevolgen van zijn. Dit traject loopt door in 2025.</i> <i>Nieuwe maatregel: Uitvoeren van een stresstest om de grenzen van het water- en bodemsysteem beter te kunnen duiden en kwantitatief te onderbouwen (2025).</i>	😊	😊
In 2024 ronden we het project om de legger op orde te krijgen af.	😊	😊

1.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN BESTUUR EN OMGEVING

Speciaal project		Programma	Financieel		Planning
Windpark Hanze		Bestuur en omgeving	Max 10 miljoen (beschikbaar stellen lening)		2018-2024
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond	

Kaders / doelstellingen:

- Hoofddoelstelling: Realiseren energiedoelstellingen waterschap op het gebied van zelfvoorzienendheid op een doelmatige wijze.
- Kaders: Realiseren samenwerking Windpark Hanze binnen de 11 door het Algemeen Bestuur vastgestelde randvoorwaarden.

Toelichting voortgang 2024

De bouw van Windpark Hanze is in 2024 afgerond. Op 20 juni was de feestelijke opening, waarbij Heemraad Vereijken figuurlijk de stekker in het stopcontact heeft gestopt voor afname van de stroom van Windpark Hanze door het waterschap.

In juni 2024 is ook de feitelijke stroomafname van het Windpark Hanze gestart. De garanties van oorsprong ontvangt het waterschap al sinds februari (testfase). Er was veel aandacht voor het tijdig en goed inregelen van de stroomafname van het Windpark. Door intensief overleg met verschillende betrokken partijen zijn de stroomafname, de aansturing en de bijbehorende financiële afspraken conform de overeenkomsten ingeregeld. Door externe ontwikkelingen en veranderde omstandigheden, in de energiemarkt en/of vanwege netcongestie, kan het voordelig of noodzakelijk zijn om gemaakte afspraken nog eens tegen het licht te houden en waar mogelijk te optimaliseren. Hier is de komende tijd aandacht voor.

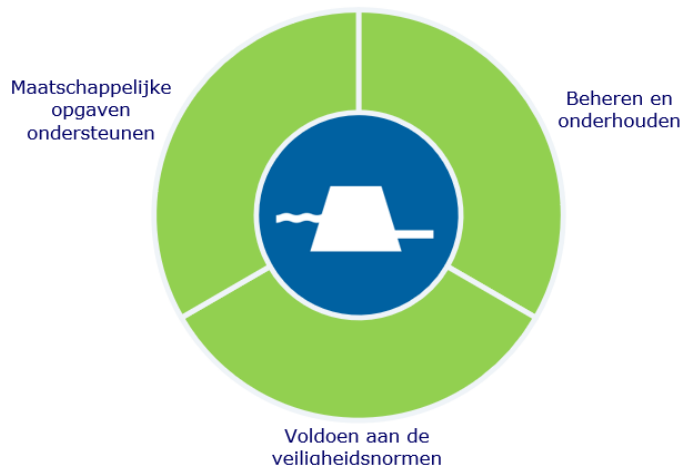
Begin 2024 benoemde het waterschap een nieuwe bestuurder van Windpark Hanze. Tegelijkertijd met het afronden van de bouwfase start voor het Windpark in de exploitatiefase. Aan het begin van deze nieuwe fase is het goed om te bekijken of bestaande werkwijzen en governance-afspraken moeten worden aangepast en of het nodig is om nieuwe afspraken te maken. Dit vindt op dit moment plaats.

Figuur 1 Feestelijke opening Windpark Hanze

Speciaal exploitatieproject	Programma
Oosterwold	Bestuur en omgeving
Wat is het doel van dit project? Waterschap Zuiderzeeland participeert in de gebiedsontwikkeling Oosterwold in brede zin vanuit onze rol en verantwoordelijkheid. Samen met gemeente Almere en de provincie Flevoland geven we vanuit ieders verantwoordelijkheden invulling aan deze ontwikkeling. Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project? Het belangrijkste risico is dat we onze waterdoelen in Oosterwold en directe omgeving niet realiseren. Risico's zijn dat de waterkwaliteit in Oosterwold verslechtert, dat er wateroverlast en droogte optreedt, dat de tijdelijke decentrale zuivering niet goed functioneert en de riolering en persleiding naar de AWZI Almere niet tijdig zijn aangelegd. Ook leidt de participatie in de gebiedsontwikkeling tot risico's voor imago en financiën. Wat hebben we gedaan in 2024 en wat gaan we nog doen? <u>Samenwerkingsovereenkomst water:</u> Het is niet gelukt om in de zomer van 2024 de Samenwerkingsovereenkomst Water vast te stellen. Er is besloten om eerst waterplannen voor de deelgebieden 1 en 2 op te stellen. Op basis daarvan wordt eind 2024 bekeken of er een samenwerkingsovereenkomst nodig is om deze plannen uit te voeren. <u>Decentrale zuivering:</u> De zuivering is opgestart. Geleidelijk worden steeds meer woningen aangesloten. Maandelijks wordt het influent en effluent gemonitord. Zodra het effluent gedurende langere tijd van voldoende kwaliteit is, zal worden geloosd op het oppervlaktewater. <u>Ontwikkeling deelgebied 2:</u> Voor deelgebied 2 is een concept Waterinspiratiekader opgesteld. Uitgangspunt is dat overheden een basisstructuur aanleggen voor het watersysteem, met Water en bodem sturend als uitgangspunt voor de planvorming en inrichting van het gebied. <u>Invulling zorgplicht inzameling afvalwater door gemeente:</u> De gemeente Almere is in 2023 gestart met de aanleg van riolering onder de polderwegen. Eind 2024 wordt gestart met de aanleg van riolering in de kavelwegen en rioolaansluiting van de woningen. Daarnaast is per 1 januari 2024 het beheer en onderhoud van de IBA-systemen overgenomen door de gemeente. Middels aanvullende afspraken is vastgelegd hoe de gemeente omgaat met IBA-systemen die niet voldoende functioneren en welke aanpak/oplossing nodig is. De insteek hierbij is dat de bestaande oppervlaktewaterkwaliteit niet mag verslechteren. <u>Interbestuurlijk toezicht:</u> Het college gaf op 23 april 2024 aan de provincie Flevoland een positief advies op het gemeentelijk plan van aanpak 'Invulling gemeentelijke zorgplicht afvalwater Oosterwold' van de gemeente Almere. Mede op basis van dit advies verleende de provincie op 1 mei 2024 aan de gemeente haar goedkeuring voor de invulling en uitvoering. De provincie stemde daarnaast, op verzoek van het waterschap, per 1 mei 2024 in met de voorzetting van de opschorting handhaving tot 1 juli 2031. Het betreft het niet voldoen van het geloosde afvalwater aan de geldende lozingsnormen. <u>Waterbeschikbaarheid:</u> In droge perioden is onvoldoende water beschikbaar voor de stadslandbouw. Bewoners hebben dit aangekaart als een probleem. De gebiedsorganisatie Oosterwold organiseerde werkateliers met bewoners om te kijken naar oplossingen. In het najaar wordt voor deelgebied 1 een waterplan opgesteld. Het waterschap is adviseur bij dit proces. <u>Waterkwaliteit:</u> De monitoring van de waterkwaliteit wordt voortgezet totdat de riolering is aangelegd. Dit is in opdracht van en betaald door de gemeente Almere. Wat heeft het tot nu toe gekost in 2024 en wat gaat het nog kosten? De gebiedsontwikkeling Oosterwold legt vanwege het karakter van organische ontwikkeling en de benodigde afstemming met partners en bewoners een groot beslag op de organisatie. In 2024 en daar opvolgende jaren worden waarschijnlijk geen extra kosten gemaakt, naast de interne uren.	

2. Programma Waterveiligheid

Beheren en onderhouden

Het dagelijks beheer verloopt volgens plan en de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd volgens het meerjarig onderhoudsprogramma. De ongewoon natte weersomstandigheden van 2023 hielden aan in de eerste maanden van 2024. De uitzonderlijk hoge meerpeilniveaus in het IJsselmeer- en Markermeergebied vereisten daardoor dijkbewaking en extra monitoring. De hoogwatersituatie evalueerden we intern: voor de primaire waterkeringen waren er geen incidenten, maar de verzadigde bodem van de keringen leidde tot vertragingen in het maaibeheer. Incidentele schade tijdens het maaien hebben we hersteld. Ook de inspecties vertraagden dit jaar, maar deze worden naar verwachting nog dit jaar afgerond.

We startten met de beleidsactualisatie waterveiligheid. We maken een breed gedragen en doelmatig tekstvoorstel met de geactualiseerde beleidsregels voor de veiligheid van onze keringen. De actualisatie volgt de aanbevelingen uit de evaluatie uit 2022. De aansluiting op de waterschapverordening vroeg om extra juridische aandacht. Deze juridische borging van de concept tekstvoorstellen en de brede afstemming vertraagden het proces. We brengen het geactualiseerde beleid waterveiligheid in het bestuurlijk traject in Q4 2024 en verwachten het uiterlijk in Q1 2025 aan het Algemeen Bestuur voor te leggen.

Het waterschap legt verantwoording af over de waterveiligheid van primaire keringen aan de toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Hoewel we voldoen aan de ILT-vereisten, hebben we onze intentie niet gehaald deze rapportage in het eerste kwartaal van het jaar uit te werken. De rapportage over 2023 besteden we op het moment aan en leggen we dit najaar ter informatie aan het Algemeen Bestuur voor. In juli heeft Heemraad Tom Vereijken het ILT mogen verwelkomen voor het bestuurlijke gesprek. In het bestuurlijke gesprek reflecteert het ILT met bestuurders over ontwikkelingen, risico's en uitdagingen in de waterveiligheid.

Aandacht voor data en informatie

Het project 'data op orde waterveiligheid' is een belangrijke activiteit binnen de zorgplicht. Het project startte in september en heeft als doel het op orde brengen en houden van de data die tijdens de levenscyclus van een kering wordt gegenereerd. Het resultaat (in 2025) is een plan van aanpak waarin helder wordt wat er verbeterd moet worden.

Voldoen aan de veiligheidsnormen

Na een jaar van voorbereiding startten we begin 2024 met de beoordeling van het eerste traject in het beheergebied, kering 8-1 (van de Hollandse Brug tot de Nijkerkersluis). We verwachten de beoordeling eind van het jaar af te ronden en de rapportage hiervan in het voorjaar volgend jaar ter kennisname aan het Algemeen Bestuur te sturen. Ook startte het beoordelingsteam dit jaar met voorbereidingen voor het volgende te beoordelen traject, kering 7-2 (de Noordoostpolder). We starten hiermee begin 2025 en verwachten twee jaar met deze beoordeling bezig te zijn.

Bij de start van de nieuwe beoordelingsronde in januari 2023 zou het Rijk alle vernieuwde instrumentarium opleveren, waaronder ook nieuwe hydraulische randvoorwaarden (HR's). De oplevering van deze HR's is tot op heden niet gelukt. Kering 8-1 beoordelen wij momenteel met de vigerende HR's. Zuiderzeeland vroeg via de Unie van Waterschappen bestuurlijke aandacht voor het uitblijven van de nieuwe hydraulische randvoorwaarden. Dit proces loopt nog.

Waterschap Zuiderzeeland staat nu en in de komende jaren voor een aanzienlijke versterkingsopgave. Die is gericht op het waarborgen van de veiligheid van onze primaire waterkeringen, zodat deze voldoen aan de geldende veiligheidsnormen. Als beheerder dragen we de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze belangrijke taak.

Alle primaire waterkeringstrajecten worden beoordeeld en waar nodig worden projecten geïnitieerd voor versterking, innovatie of als meekoppelkans. Analyses wijzen uit dat er een versterkingsopgave van 116 tot 144 kilometer bestaat, met het programma ZZL HWBP als strategische basis voor het effectief aanpakken van deze werkzaamheden.

Daarnaast ondervinden we aanzienlijke dynamiek binnen het landelijke HWBP. De financiële tekorten die zijn vastgesteld binnen het landelijke programma vereisen onze voortdurende aandacht en oplossingen om voortgang te waarborgen voor het landelijke alsook voor ons eigen Zuiderzeelandprogramma. We treden hier proactief op richting het landelijk HWBP. Om de uitdagingen aan te pakken, worden op landelijk niveau uitgebreide analyses en scenario's ontwikkeld. Het Algemeen Bestuur ontvangt aan het einde van het derde kwartaal van 2024 een voorstel over de verhoging van de solidariteitsbijdrage. Om ervoor te zorgen dat zowel de landelijke voortgang als de continuïteit van onze uitvoering gewaarborgd blijven.

In het kader van de voortgang van speciale projecten gericht op waterveiligheid, worden de versterkingsprojecten van de IJsselmeerdijk en de Ketelmeerdijk-Vossemeerdijk hieronder toegelicht. Wat betreft het dijktraject 8-2 is een ingangstoets doorlopen, wat randvoorwaardelijk is om landelijk geprogrammeerd te kunnen worden. Dit traject is opgesplitst in de projecten Noorderplassen-Oostvaardersdijk en Almere Duin-Pampus. Ondanks de onzekerheid over de programmering van deze projecten blijven we ons inzetten voor hun realisatie. Al deze projecten markeren het begin van een noodzakelijke periode van versterkingswerkzaamheden, met het doel om tegen 2050 aan alle wettelijke veiligheidsnormen te voldoen.

Aanvullend onderzoek toont aan dat gemaal Smeenge geen versterkingsopgave kent. Daarmee vervalt de notering op het HWBP. De damwanden zijn aan het einde van hun levensduur, de vervangingsopgave nemen we op in de investeringsplanning.

Maatschappelijke opgaven ondersteunen

Waterschap Zuiderzeeland is intensief betrokken bij de ruimtelijke ontwikkelingen Almere Duin, Oostvaardersoever en Almere Pampus. We leveren in deze projecten inhoudelijk kennis en denken mee over hoe de doelstellingen en ambities kunnen worden gerealiseerd binnen de kaders voor waterveiligheid. Het ontwerp bestemmingsplan Waterfront Lelystad is in strijd met de kaders voor waterveiligheid. Het waterschap vroeg dan ook in een zienswijze om dit plan niet vast te stellen en een nieuw plan te maken dat past binnen de kaders. Daarnaast speelt bij Waterfront ook nog de koppeling met de versterkingsopgave aan de Oostvaardersdijk. Over de samenhang van deze opgave met Waterfront vindt goede interne afstemming plaats.

Voor het project Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) is een overeenkomst tussen provincie en waterschap opgesteld. Ook heeft HWBP de gevraagde subsidie toegekend voor dit project.

2.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA WATERVEILIGHEID

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2024-2027. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2023 gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2024	Vergelijk: 2023
Beheren, onderhouden, monitoren en inspecteren van de keringen (doorlopend).		
Actualiseren van het waterveiligheidsbeleid en dit een plek geven in de Waterschapsverordening en de Legger (2024). <i>Toelichting: De beleidsmatige en juridische uitwerking van de actualisatie is onderschat. Aansluiting op de nieuwe Waterschapsverordening vraagt nog aandacht en loopt door tot in 2025, nu de actualisatie van de Waterschapsverordening in 2025 doorloopt.</i> <i>Nieuwe maatregel: Actualiseren van het waterveiligheidsbeleid en dit een plek geven in de geactualiseerde Waterschapsverordening en de legger (2025).</i>		
Opstellen jaarlijkse waterveiligheidsrapportage t.b.v. Inspectie Leefomgeving en Transport (toezichthouder) (2024).		
Uitwisselen van kennis en data tussen de processen 'beheren en onderhouden', 'beoordelen' en 'versterken', zodat de levensloop van de kering centraal staat (doorlopend).		

Maatregelen Voldoen aan de veiligheidsnormen	2024	Vergelijk: 2023
Beoordelen van de primaire keringen (2023-2035).		
Versterken van de IJsselmeerdijk, via het Hoogwaterbeschermingsprogramma zodat deze weer aan de normen voldoet, de uitvoering is voorzien na 2025.		
Toetsen, rapporteren en versterken van regionale en overige keringen (doorlopend), waaronder de toetsing van de regionale kering achter de Kadoelerkeersluis (2025) en de start van de verkenning van afgekeurde kunstwerken in de regionale kering achter de Kadoelerkeersluis (o.a. Gemaal Smeenge en inlaat Repelweg in 2027). <i>Toelichting: De toetsing van de regionale kering achter de Kadoelerkeersluis is reeds uitgevoerd (dit deel van de maatregel is afgerond).</i> <i>Nieuwe maatregel: Toetsen, rapporteren en versterken van regionale en overige keringen (doorlopend), waaronder de start van de verkenning van afgekeurde kunstwerken in de regionale kering achter de Kadoelerkeersluis (o.a. Gemaal Smeenge en inlaat Repelweg in 2027).</i>		

Maatregelen Maatschappelijke opgaven ondersteunen	2024	Vergelijk: 2023
Verkennen – en indien mogelijk – realiseren van meekoppelkansen (gelijktijdig uitvoerbare initiatieven van burgers en bedrijven bij grootschalig onderhoud of versterking van een kering (doorlopend); bijvoorbeeld bij de versterking van de IJsselmeerdijk (vooroevers)		
Openstaan voor maatschappelijke initiatieven van anderen die, waar mogelijk, uitvoering kunnen krijgen op keringen (doorlopend) bijvoorbeeld Almere Duin, Maritieme Servicehaven Flevoland.		
Bevorderen van de biodiversiteit door onder andere aangepast onderhoud of het inzaaien van andere kruiden/grasmengsels (doorlopend).		
Bijdragen aan een energieneutraal waterschap, bijvoorbeeld door de inzet van geëlektrificeerd materieel bij beheer en onderhoud en de aanleg van zonnepanelen op keringen (doorlopend).		

2.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN WATERVEILIGHEID

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
IJsselmeerdijk	Waterveiligheid	€ 1,22 miljoen (eigen aandeel PUF)	Afronding planuitwerkingsfase: juli 2025 Totale afronding: 2030
Startfase verkenning	Verkenningsfase	X Planuitwerkingsfase	Realisatiefase Afgerond
Kaders die van toepassing zijn • Robuuste realisatie versterkingsopgave van het HWBP voor wat betreft IJsselmeerdijk (Kaders voor HWBP-projecten, AB 30 juni 2020). • Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0). • Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie). • Vormgeven van het participatieproces volgens de toekomstige Omgevingswet.			
Toelichting voortgang 2024 Het jaar 2024 staat volledig in het teken van de planuitwerkingsfase van het project. Tot op heden loopt deze fase volgens planning. In meerdere ontwerploops is het Voorkeursalternatief (VKA) verder uitgewerkt tot een referentieontwerp; de effecten van dit VKA zijn in beeld gebracht. Het referentieontwerp is afgestemd met alle betrokkenen. Op grond van het referentieontwerp is een Projectbesluit opgesteld, deze wordt in het najaar van 2024 in procedure gebracht. Het referentieontwerp is een belangrijke onderligger voor een uitvraag aan de markt. In 2024 is het aanbestedingsdossier afgerond en is de aanbesteding van het realisatiecontract gestart. In het najaar van 2024 start – in het kader van deze aanbesteding – de dialoofase met drie marktpartijen. In 2025 doen deze partijen hun aanbieding en is definitieve gunning voorzien. RWS en provincie hebben een financiële bijdrage toegezegd voor de realisatie van een bredere vooroever. Hiermee is het mogelijk om een 120 meter brede vooroever te realiseren. Voor het op zichzelf staande project Innovatie Dijkerosie zijn overslagproeven uitgevoerd en geanalyseerd. De resultaten van dit innovatietraject zijn meegenomen in het referentieontwerp IJMD. Verder is in het kader van dit innovatieproject in 2024 een generieke ontwerprichtlijn opgesteld waarmee de resultaten breed toepasbaar zijn voor dijkversterkingen elders.			

Speciale investering		Programma		Financieel	Planning
Ketelmeerdijk - Vossemeerdijk		Waterveiligheid		735k (eigen aandeel Verkenningfase)	Afronding startfase: begin 2025 Totale afronding: 2033
X					
Startfase	Verkenningfase	Planuitwerkingsfase		Realisatiefase	Afgerond
Kaders die van toepassing zijn Naast de al vastgestelde kaders voor de HWBP-opgave (AB 30 juni 2020) worden voor het project de volgende concrete kaders gesteld:					
- Doel van het project is het versterken van dijktraject 8-4 (Ketelbrug tot Roggebotbrug), zodat het project voldoet aan de vigerende normen. - Kosten: - Het voorbereidingskrediet voor de startfase van 1,16 miljoen euro. (AB 22-12-2022) - Het budget en de subsidie voor de Verkenning-, Planuitwerking- en Realisatiefase wordt separaat aangevraagd en onderbouwd door een door het HWBP goed te keuren Plan van Aanpak.					
Toelichting voortgang 2024					
De voorbereidingen zijn gestart in 2023 en hebben begin 2024 geleid tot een plan van aanpak voor de startfase (inclusief een goedkeuring voor subsidie door het HWBP en een voorfinanciering door het waterschap).					
In april 2024 is het voorbereidingskrediet voor de startfase toegekend op basis van het HWBP Plan van Aanpak. Het doel van de startfase is het aanscherpen van de technische- en omgevingscope (verminderen financieel risico) en aanvragen onderbouwde subsidie voor de Verkenningfase. Kritische onderdelen tijdens de startfase die bepalend zijn om te komen tot een gedegen scopebepaling, Plan van Aanpak en kostenraming zijn de “Nadere Veiligheidsanalyse” die uitgevoerd wordt en de bijbehorende “aanscherping van de opgave”.					
De werkzaamheden uit de startfase lopen conform planning. De Nadere Veiligheidsanalyse en het aanvullend technisch onderzoek is opgestart en loopt op planning. Contacten met gebiedspartners lopen.					
De werkzaamheden uit de Startfase resulteren begin 2025 tot een Plan van Aanpak voor de Verkenningfase.					
Planning: - Startfase: Q2 2024 – Q2 2025 - Verkenning: Q2 2025 – Q4 2027 - Planuitwerking*: Q4 2027 – Q2 2030 - Realisatie*: Q2 2030 – Q4 2033					
* Planuitwerking en realisatie: afhankelijk van programmering/financiering landelijk HWBP					

2.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2024 WATERVEILIGHEID

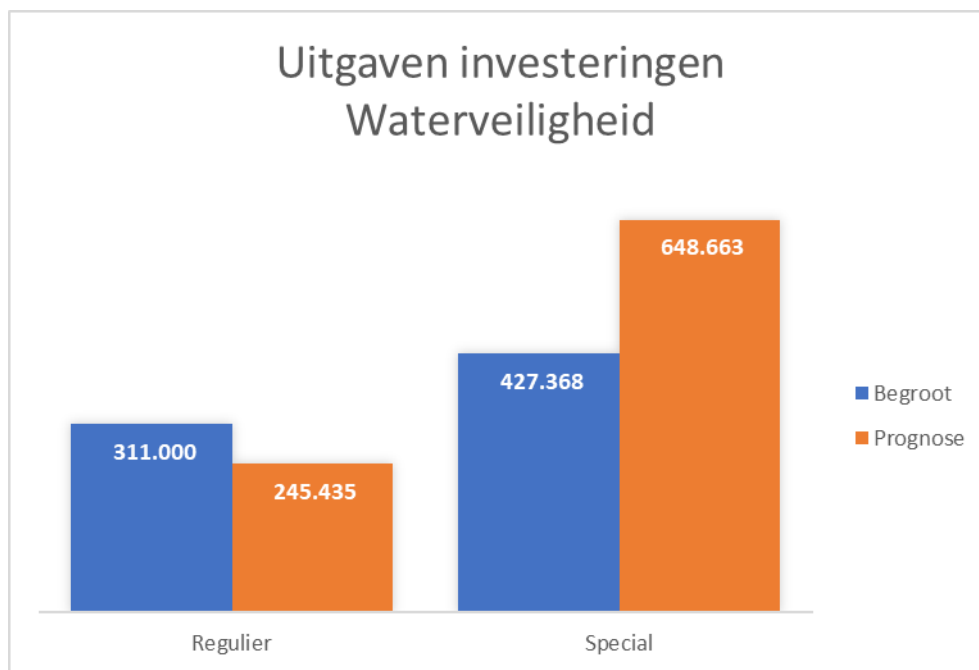
Stand van zaken investeringen 2024

In de Begroting & Meerjarenraming 2024-2027 is opgenomen dat er in 2024 één investering start. Dit project, Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland, is ondertussen geopend. In 2024 is de subsidiebeschikking ontvangen en de aanbesteding vindt naar verwachting plaats in 2025 (door provincie Flevoland).

Investerings B&MR jaarschijf 2024	Te starten in 2024	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	1	1	0	0
Special	0	0	0	0
Totaal	1	1	0	0

Geplande investeringsuitgaven 2024

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Binnen de speciale investeringen van het programma waterveiligheid zijn voor het jaar 2024 de zonnepanelen IJsselmeerdijk (A6) nog opgenomen, maar deze zullen vanaf de begroting 2025 worden opgenomen bij programma Bestuur en omgeving. De verwachte realisatie voor 2024 ligt hoger dan begroot doordat voor de IJsselmeerdijk de uitgaven van 2024 én de eerder verschoven uitgaven uit 2023 worden gerealiseerd. Daarnaast is gestart met de voorbereiding van de verkenning voor traject 8-4 Versterking Ketelmeerdijk - Vossemeerdijk.

3. Programma Voldoende en gezond water

Beheren en onderhouden

De eerste helft van 2024 viel er veel neerslag, waarmee de natte periode van eind 2023 werd voortgezet. De maand mei werd zelfs de natste meimaand sinds het begin van de metingen. De gemalen moesten veel draaiuren maken om het watersysteem op peil te houden. Op de momenten dat veel neerslag verwacht werd, is de bemaling op tijd opgestart. Ook zetten we de bemaling ná de neerslag langer door om het water achterin de peilgebieden ook goed af te kunnen voeren. Maaiboten worden ingezet op de locaties en de momenten waarop dat het meest nodig is. Op locaties die kwetsbaar zijn voor wateroverlast maaien we intensiever. Dankzij deze maatregelen zijn de tochten en vaarten goed op peil gebleven. Lokaal, met name achterin lange tochten en in bodemdalingsgebieden, zorgden de nattige omstandigheden wel voor problemen. Dit betrof met name kavels die door de natte omstandigheden niet bewerkt konden worden. Het beheren en onderhouden van het watersysteem verloopt volgens planning. Dit geldt ook voor de voorbereidingen op de renovatie van gemaal Smeenge die voor 2026 gepland staat. In 2024 werken we aan peilbesluit Bovenwater/Hollandse Hout, hierover vond intensieve afstemming met de omgeving plaats. Besluitvorming over dit peilbesluit vindt binnen enkele maanden plaats. Het actualiseren van onze peilbesluiten blijft aandacht vragen.

Omdat het klimaat en de omgeving veranderen moeten beleid en werkwijzen meebewegen. Om deze reden is gestart met de evaluatie en actualisatie van het schouwbeleid. Verschillende externe partijen zijn dit jaar bevraagd over hun ervaringen met ons schouwbeleid. Op dit moment wordt alle externe en interne input verwerkt en wordt nagedacht over verschillende verbetervoorstellen zodat het schouwbeleid beter gaat aansluiten op de praktijk. Daarbij verkennen we de kansen die dit biedt voor het versterken van de biodiversiteit. De evaluatie van de maatwerkovereenkomsten voor het beheren van stedelijke wateren is ook opgepakt in 2024. Samen met de gemeenten krijgen de concepten van de geactualiseerde overeenkomsten steeds meer vorm. Ook deze evaluatie loopt dus volgens planning.

Voorkomen van wateroverlast en watertekort

Het waterschap heeft in de eerste helft van 2024 veel werk verricht rond de toenemende vernatting in bodemdalingsgebieden. Provinciale- en waterschapsbestuurders hebben beeldvormend verdiepende inzichten gekregen over de oorzaken van de bodemdaling en de situatie in de bodemdalingsgebieden. Ook zijn zij uitvoerig meegenomen in ieders rollen, taken en verantwoordelijkheden rondom bodemdaling. Vanuit het Gebiedsproces Bodemdaling – waar het waterschap ook aan deelneemt – is gezamenlijk met stakeholders gezocht naar mogelijkheden om de wateroverlast te voorkomen dan wel het huidige gebruik aan te passen. De komende maanden worden deze ideeën uitgewerkt in pilotvoorstellen.

In de eerste helft van het jaar is waterbeschikbaarheid twee keer beeldvormend behandeld in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur gaf aan de mogelijkheden te willen onderzoeken om, in perioden dat water 'over' is, dit water anders te verdelen. Bijvoorbeeld door het te gebruiken voor op peil brengen van watergangen in natuurgebieden of doorspoeling van gebieden met hoge zoutgehaltes.

Afgelopen periode zijn de mogelijkheden hiervoor verder uitgewerkt waarbij gericht wordt op besluitvorming begin 2025.

Het onderzoek naar het optimaliseren van het bemalingsregime in de Noordoostpolder is afgerond. Op basis van dit onderzoek is een bemalingsregime geïmplementeerd dat zowel kwantitatief als kwalitatief waterbeheer dient. Dat betekent dat we momenteel malen op momenten met lage energieprijzen, dit gaat vaak gepaard met veel aanbod van duurzame energie. In de toekomst kijken we ook naar meer mogelijkheden voor flexibele sturing op basis van aanbod van (eigen) duurzame energie. Hierbij geldt wel, vanuit het ecologisch belang, dat fluctuatie in peilen beperkt moet blijven. Als fluctuatie beperkt blijft is dat beter voor de biodiversiteit in de plasbermen van duurzame oevers. Een maalregime met meerdere blokken (verspreid over een etmaal) zorgt ervoor dat we het ecologisch en energetisch belang dienen. Peilbeheer binnen de marges van de peilbesluiten blijft het belangrijkste doel.

Waterkwaliteit verbeteren

De uitvoering van KRW-maatregelen door het waterschap verloopt voorspoedig. Begin dit jaar is de laatste van de vier versneld aan te leggen vispassages bij stuwen afgerond. Binnen de systematiek van deze rapportage krijgt de maatregel 'waterkwaliteit verbeteren' hiermee een groene kleur. Waterkwaliteit in het algemeen en het behalen van de KRW doelen blijven echter een zorgkindje. Samen met de al eerder uitgevoerde maatregelen doet het waterschap alles wat binnen zijn mogelijkheden ligt om de KRW-doelen in 2027 te halen. Met name de aanwezigheid van chemische stoffen zoals gewasbeschermingsmiddelen zorgen voor normoverschrijdingen. Maar ook door de ubiquitaire (alomtegenwoordige en niet afbreekbare) stoffen halen we de normen niet. Het belangrijkste handelingsperspectief (voor zover dat er is) ligt bij andere partijen, zoals het Rijk en de provincie. Dit betekent dat we in 2027 niet aan alle KRW-normen voldoen.

Naar aanleiding van de landelijke aandacht voor PFOS verontreinigingen op defensie terreinen en vliegbases, deden we onderzoek in de watergangen nabij Lelystad Airport. Daarbij is PFOS (en andere stoffen van de PFAS-familie) in hoge concentraties aangetroffen in de Meerkoetentocht. De GGD adviseert het water niet te gebruiken voor beregening van gewassen. De watergangen in de nabije en wijdere omgeving worden gemonitord op PFOS/PFAS. Vervolgonderzoek naar de bron van de PFOS-verontreiniging loopt nog.

3.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2024-2027. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2023 gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2024	Vergelijk: 2023
Beheren en onderhouden van het watersysteem: de watergangen, de gemalen en de kunstwerken (doorlopend).		
Renoveren gemaal Smeenge (2026).		
Actualiseren van peilbesluiten (doorlopend), bijvoorbeeld het peilbesluit Bovenwater/Hollandse Hout (2024).		
Vertalen van de doelen voor biodiversiteit naar het regulier beheer en onderhoud van het watersysteem (2027), bijvoorbeeld ondersteuning van de pilot slootkantbeheer, het aanpassen van het maaibeheer om de ecologische impact te vergroten en het aanleggen van faunapassages in duikers (voor bijvoorbeeld otters) waar dit mogelijk is.		
Ontwikkelen van een norm om te beoordelen of waterbodems te voedselrijk zijn (2027).		
Terugdringen van invasieve exoten om ongewenste effecten op het watersysteem en de waterkeringen te beperken (doorlopend).		
Samen met gemeenten actualiseren we de maatwerkovereenkomsten voor stedelijk water (2025).		

Maatregelen Voorkomen van wateroverlast en watertekort	2024	Vergelijk: 2023
Uitvoeren van een watersysteemtoetsing (waarin we toetsen aan de normen voor wateroverlast) en een brede knelpuntenanalyse (waarin we ook kijken naar drooglegging) (uiterlijk in 2024). <u>Toelichting:</u> De voorbereiding van de Watersysteemtoets – het bouwen van het oppervlaktewatermodel - vraagt beduidend meer tijd dan in eerste instantie begroot. Naar verwachting kan eind 2024 een eerste concepttoets worden uitgevoerd en wordt de finale toetsing in 2025 afgerond. <u>Nieuwe maatregel:</u> Uitvoeren van een watersysteemtoetsing in 2025.		
Actualiseren van het beleid 'compensatie verharding' zodat het aansluit bij de gevolgen van klimaatverandering en ruimte biedt voor nieuwe technische mogelijkheden (2024). <u>Toelichting:</u> We zijn in 2024 gestart met de herziening van de beleidsregel. Als eerste stap is de bergingsnorm geactualiseerd, in lijn met de KNMI klimaatscenario's (artikel 3). Dit ontwerp is ter inzage gelegd. Op basis van ingekomen zienswijzen heeft het college besloten een pas op de plaats te maken met de actualisatie van de bergingsnorm en dit onderdeel te laten zijn van de gehele herziening van de beleidsregel. Hiervoor richten we samen met de gemeenten een proces in. De insteek is om in de tweede helft van 2026 de herziene beleidsregel, inclusief geactualiseerde bergingsnorm, ter besluitvorming aan het AB aan te bieden. <u>Nieuwe maatregel:</u> Actualiseren van de beleidsregel 'compensatie verharding' zodat het aansluit bij de gevolgen van klimaatverandering en ruimte biedt voor nieuwe technische mogelijkheden (2026).		
Besluitvorming over Waterbeschikbaarheid (2024), dat inzicht geeft in de toekomstige waterbeschikbaarheid, rekening houdend met de gevolgen van klimaatverandering. <u>Toelichting:</u> Daadwerkelijke besluitvorming vindt pas plaats in 2025. In 2024 vindt nog wel opiniërende behandeling van het voorstel plaats. <u>Nieuwe maatregel:</u> Besluitvorming over Waterbeschikbaarheid (2025), dat inzicht geeft in de toekomstige waterbeschikbaarheid, rekening houdend met de gevolgen van klimaatverandering.		
In 2024 ronden we het onderzoek naar de mogelijkheden om het bemalingsregime in de Noordoostpolder te optimaliseren af. In 2025 onderzoeken we de mogelijkheden om verbeteringen door te voeren in het bemalingsregime in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.	 	

Maatregelen Waterkwaliteit verbeteren	2024	Vergelijk: 2023
Uitvoeren van alle voor de KRW verplichte maatregelen (2027): • versneld aanleggen van vispassages bij stuwen (2024), waarvan vier vispassages voor de KRW, • vispasseerbaar maken van gemaal de Blocq van Kuffeler (2027), • verplaatsen van de karpers uit de Stobbentocht (reeds uitgevoerd) • onderzoeken en waar nodig vervangen van gecreosoteerde oevers in de Noordoostpolder (start uitvoering 2023).		
Uitvoeren van maatregelen (onderzoek, uitvoering en beheer) m.b.t. 'overige wateren' en monitoren en evalueren of daarmee het doel bereikt wordt (2027).		
Uitvoeren van het Actieplan Bodem en Water samen met de agrarische sector en de provincie (2027).		
Uitvoeren van de vervolgaanpak nieuwe stoffen (2027)		
Onderzoek naar emissies en bronnen hiervan in stedelijk gebied en handelingsperspectief om deze terug te dringen (2025).		
Onderzoeken mogelijkheden van maatwerk in de Waterschapsverordening om emissies in landelijk en stedelijk gebied te verminderen (2026).		

3.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Speciaal exploitatieproject	Programma
Gecreosoteerde oeverbeschoeiing	Voldoende en gezond water
Wat is het doel van dit project? Op 23 november 2022 stemde het Algemeen Bestuur in met het vervangen van de gecreosoteerde oeverbeschoeiing (VBOC), voortkomend uit het maatregelenpakket behorend bij het derde KRW Stroomgebiedbeheerplan. De bestuurlijke evaluatie vindt plaats in de eerste helft van 2026. Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project? Op verzoek van het Algemeen Bestuur is de vervanging aangemerkt als een speciaal project omdat er sprake is van een hoger risicoprofiel in combinatie met een grote financiële omvang. De vervangingsopgave en de vervangingswijze zijn gebaseerd op de nu beschikbare kennis en ervaringen. Het te vervangen areaal oeverbeschoeiing is echter omvangrijk en de uitvoeringsperiode kan oplopen tot 18 jaar. Om rekening te kunnen houden met de nieuwe inzichten op het gebied van de KRW, ervaringen met de vervanging en de effecten op de waterkwaliteit wil het Algemeen Bestuur kunnen bijsturen. Daarnaast zijn de kosten door de doorlooptijd van bijna twee decennia op lange termijn onzeker. Wat hebben we gedaan in 2024 en wat gaan we nog doen? Waar 2023 in het teken stond van het formeren van de projectgroep, is 2024 het jaar waarin de vervangingswerkzaamheden worden opgestart en de eerste meters worden vervangen. Op dit moment wordt zo'n 10 kilometer behandelde oeverbeschoeiing vervangen en dat is meer dan de geplande 4 kilometer uit het voorstel aan het Algemeen Bestuur. Een deel van deze vervangingen zijn reguliere vervangingswerkzaamheden (op basis van levensduur) die in het MJOP Waterbeheer al voorzien waren. De meeste vervangingswerkzaamheden in 2024 betreffen traditionele oeverbeschoeiingen in d-tochten. Met de Steenwijkertocht wordt ook de eerste duurzame oever binnen het project aangelegd. Deze werkzaamheden verlopen soepel en de verwachting is dat ze eind 2024 zijn afgerond. Ondertussen zijn de voorbereidingen gestart voor de vervangingswerkzaamheden in 2025. De nulmeting naar fluorantheengehaltes in de tochten waarvan de werkzaamheden in 2025 plaatsvinden zijn opgestart. Deze metingen blijven doorlopen nadat de werkzaamheden in de betreffende tocht zijn afgerond, zodat het effect van de werkzaamheden in beeld gebracht kan worden. Wat heeft het tot nu toe gekost in 2024 en wat gaat het nog kosten? Het vervangen van behandelde oeverbeschoeiingen wordt gefinancierd vanuit de exploitatie begroting waarbij gebruik wordt gemaakt van een bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve dient voor het opvangen van schommelingen die optreden omdat niet elk jaar dezelfde hoeveelheid oeverbeschoeiingen wordt vervangen. De verwachte kosten en hoeveelheden worden jaarlijks geactualiseerd en aan het college voorgelegd middels het Meerjarenonderhoudsplan Waterbeheer. De financiële effecten worden daarna conform het reguliere proces aan het Algemeen Bestuur aangeboden via de Kadernota. Daar waar het ruimtelijk mogelijk is worden altijd duurzame oevers aangelegd. In de opstartfase van het project zijn voornamelijk traditionele beschoeiingen vervangen (dit betreft met name wateraanvoersloten en D-tochten waar duurzame oevers niet mogelijk zijn). Omdat de aanlegkosten van traditionele beschoeiingen lager zijn dan dat van duurzame oevers passen de uitgaven in 2024 binnen de vastgestelde budgetten, ondanks dat er meer kilometers zijn uitgevoerd dan gepland. Het aandeel duurzame oevers zal de komende jaren toenemen.	

3.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2024 VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Stand van zaken investeringen 2024

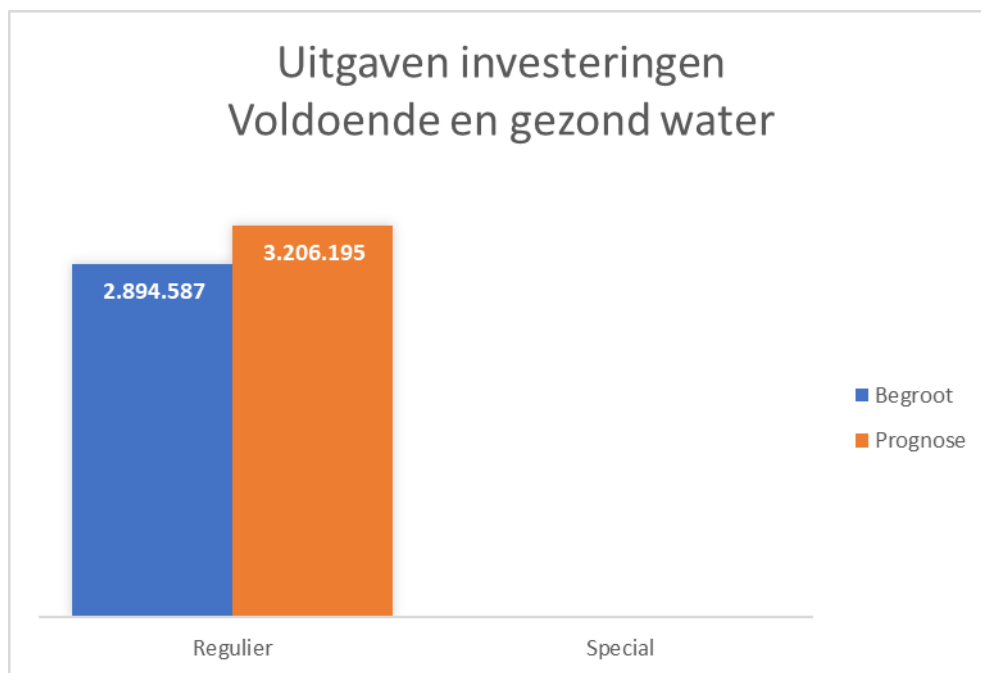
In de Begroting & Meerjarenraming 2024-2027 is opgenomen dat er in 2024 zes investeringen starten. Alle geplande te starten investeringen zijn inmiddels gestart.

Investerings B&MR jaarschijf 2024	Te starten in 2024	Gestart	Nog te starten	Vervallen
Regulier	6	6	0	0
Special	0	0	0	0
Totaal	6	6	0	0

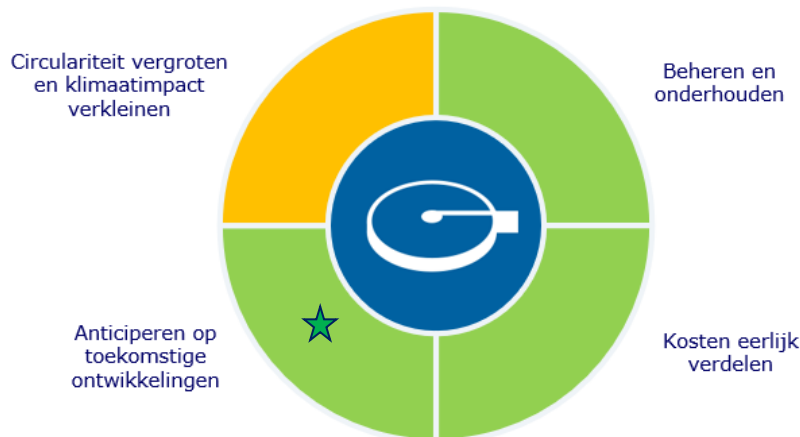
Geplande investeringsuitgaven 2024

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2024.

De verwachte realisatie van de reguliere investeringen van programma Voldoende en gezond water zijn hoger dan begroot. Dit komt onder andere door hogere verwachte uitgaven bij de investeringen Renovatie Smeenge, Gemaal Lovink en Pomp Toppad Urk. Dit wordt veroorzaakt door resp. extra onderzoek naar de toepassing van een beter type motor (direct drive), doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2023 naar 2024 vanwege het slechte weer, en een bouwkundig onvoorziene situatie. Daarnaast is de investering *Aanleg 5 vispassages 2023 en 2024* deels doorgelopen naar 2024 en zullen dit jaar nog 2 investeringen starten die niet in de begroting zijn opgenomen. De investering Aanleg vispassage '24/'25 is toegevoegd (vanuit de vrijvallende overcommitteringsgelden, zoals besloten in het AB van juli 2024). Daarnaast gaat één kleinere reguliere investering voor het Meetnet ZOF deels vervroegd starten. Deze investering was voor 2025 opgenomen in de Kadernota 2025-2029 (AB juli 2024), vanuit onze primaire taak is het gewenst om over een actueel/live beeld van onze waterstanden te beschikken, waar deze investering aan bijdraagt.

4. Programma Schoon, gezuiverd water

Beheren en onderhouden

Op de AWZI's voeren we onderhoud en renovatie uit. Voorbeelden zijn de compressorinstallatie voor de beluchting in Tollebeek en de afronding van de elektrotechnische- en harkroosterinstallatie in Zeewolde. Verder zijn op locatie Lelystad de nabezinktanks en beluchting gerenoveerd en is op locatie Dronten de tijdelijke WKK geïnstalleerd. De renovatie van de slibgisting is in voorbereiding. Verder vindt onderhoud en renovatie plaats aan rioolgemaal in Almere, Lelystad, Urk, Noordoostpolder en Zeewolde.

Kosten eerlijk verdelen

De ontwikkeling van de discrepantie volgen we op basis van voorlopige aanslagen en zijn input voor gesprekken met GBLT en de Omgevingsdienst. De samenwerking wordt halfjaarlijks besproken op verschillende niveaus in beide organisaties.

De discrepantie was in 2021 gedaald naar 19% op basis van voorlopige aanslagen. Die van 2022 zijn (helaas) nog niet beschikbaar.

De acties die beschreven staan in het bestuursakkoord met Urk worden door de gemeente en de Omgevingsdienst opgepakt.

Tot nu toe is de discrepantie projectmatig opgepakt en wordt er nu aan gewerkt om dit te borgen in de eigen organisatie als een continu uit te voeren activiteit.

Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen

★ Om te anticiperen op de ontwikkelingen in combinatie met het uitvoeren van beheer en onderhoud op de juiste momenten is een adequate afvalwaterprognose een belangrijk hulpmiddel. Vanuit de landelijke ontwikkelingen zijn we daar optimaal bij aangesloten. We zijn als regio koploper hoe je afvalwaterprognoses opstelt. Samen met Community of Practice STOWA en Waterschapshuis Afvalwaterprognoses organiseerden onder de noemer Samenwerking Afvalwater Flevoland een symposium hierover bij de gemeente Almere.

Met alle gemeenten lopen gesprekken over het transportsysteem over onder andere de aanpassingen in het afvalwatersysteem in de huidige situatie en over de toekomstige ontwikkelingen. Een belangrijk onderwerp hierin is de ambitie ten aanzien van woningbouw in het kader van 'Samen maken we Flevoland' en welke planning daarvoor wordt aangehouden. Daarnaast is aandacht voor zaken als discrepantie, omgaan met hemelwater, bedrijfsafvalwater, waterkwaliteit en zeer zorgwekkende stoffen. Dit leidt ertoe dat steeds meer inzicht ontstaat over de afvalwaterketen ten aanzien van knelpunten en het capaciteitsvraagstuk en voor welke inspanning we staan. Het beeld is nog niet compleet, maar zal al wel input zijn voor de update van de integrale aanpak afvalwaterketen.

Voor Almere geldt dat intensieve gesprekken zijn gevoerd om te komen tot bestuurlijke afspraken in een Afvalwaterakkoord. Deze wordt in 2024 bestuurlijk vastgesteld. Daarnaast werken we in Almere aan de optimalisatie van de afvalwaterinzameling en transportsystemen in het gebied ten zuiden van de Rijksweg A6 (Nobelhorst – Almere-Haven). Dit omvat het verbeteren van de infrastructuur en het verhogen van de efficiëntie van de systemen om beter om te gaan met de afvalwaterstromen.

Tegelijkertijd worden er voorbereidingen getroffen voor soortgelijke optimalisaties in het gebied ten noorden van de A6, waarbij de focus ligt op het identificeren van knelpunten en het implementeren van verbeteringen. Bovendien wordt er samengewerkt met de gemeente aan het hemelwaterbeleid.

In Dronten worden voorbereidingen getroffen voor het starten van een optimalisatiestudie afvalwatersysteem en vinden gesprekken plaats om te komen tot een Afvalwaterakkoord met de gemeente. In Lelystad werken we samen om de ontwikkelingen in kaart te brengen en te analyseren. Om zo knelpunten in kaart te brengen en optimalisaties uit te voeren om te komen tot een robuust afvalwatertransportsysteem.

Voor de regio Zeewolde-Oosterwold-Almere is de studie gestart om te anticiperen op de ontwikkelingen en scenario's te ontwikkelen om het afvalwater nu en in de toekomst te kunnen verwerken. Dit ook in relatie tot de forse opgave voor woningbouw in ons beheergebied.

In aanvulling op de al lopende gesprekken met de gemeente Urk waren er nu ook gesprekken met de gemeente Noordoostpolder. Dat betekent dat we voor de zuiveringskring Tollebeek nu een completer beeld hebben van de ontwikkelingen en we aldus beter in beeld kunnen brengen welke aandachts- c.q. knelpunten zich voordoen binnen deze zuiveringskring. Met de gemeente Noordoostpolder is ook gesproken over de status en het vervolg op het huidige Watertakenplan.

Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen

In samenwerking met de provincie en de gemeenten zijn als onderdeel van het Waterlab eind 2023 vier casussen gerealiseerd: een afvalwatersysteem bij het bedrijf Schaap Holland in Dronten, een systeem bij Camp & Surf en Lelystad Airport Businesspark in Lelystad en de decentrale AWZI in Oosterwold in Almere.

De realisatie is mede gefinancierd vanuit een subsidie vanuit het programma Kansen voor West (EFRO-subsidie). In 2024 zijn activiteiten uitgevoerd als afsluiting van deze subsidieaanvraag. Naast de financiële en administratieve afwikkeling zijn er ook nog twee producten opgeleverd.

Een Roadmap (Lessons Learned), waarin op grond van de ervaringen vanuit de vier casussen, adviezen zijn uitgewerkt voor toekomstige situaties. Het Waterlab is ook vanuit een transitiebril bekeken en gepositioneerd in verhouding tot processtappen bij transities. Een promotiefilm, waarin een samenvattend beeld is opgenomen vanuit de vier initiatiefnemers over de vier casussen en hun ervaringen.

Bekijk de film over de vier casussen

In aanvulling op het huidige Waterlab en vanuit de huidige drinkwaterproblematiek is een gebiedsproces opgestart voor de toekomstige watervoorziening Noordelijk Flevoland. Alle betrokken partijen (provincie, waterschap, gemeenten Urk en Noordoostpolder en Vitsen) vonden elkaar en werken dit jaar verder aan een concreet plan van aanpak. Vanwege de huidige drinkwaterproblematiek in samenhang met zowel de woningbouwgroei als de bedrijfsmatige ontwikkelingen werken we voor Noordelijk Flevoland aan de toekomstige watervoorziening. Waterbesparing, watergebruik c.q. hergebruik, afvalwaterverwerking en de gewenste economische en maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een integrale oplossing.

Aangezien de vier casussen vanuit Waterlab eind 2023 zijn gerealiseerd, zijn er op dit moment nog slechts beperkte monitoringsgegevens. We zijn in 2024 dan ook gestart met een verdere uitwerking van de gewenste monitoring voor deze vier casussen. In dat kader werken we aan een nieuwe Kansen voor West (EFRO subsidie) aanvraag. Met deze nieuwe aanvraag kunnen we de al bereikte circulariteit bij de vier casussen verder versterken door op onderdelen technologieën toe te voegen en meer kennis en kunde op te doen over het functioneren (meten en monitoring).

4.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA SCHOON, GEZUIVERD WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2024-2027. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2023 gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2024	Vergelijk: 2023
Beheren en onderhouden van bestaande installaties en zuiveringen en rioolgemaal (doorlopend).	😊	😊
Uitvoeren van herstelwerkzaamheden aan bestaande persleidingen op basis van slimme inspecties (doorlopend).	😊	😊
Evalueren beleid afvalwater buitengebied (effect IBA's)	😊	—

Maatregelen Kosten eerlijk verdelen	2024	Vergelijk: 2023
Uitvoeren van metingen en extra monitoring in gebieden met de hoogste discrepantie (doorlopend).	😊	😊
Versterken van de externe samenwerking met de belastinginnehmer (GBLT), de omgevingsdienst en de gemeenten (doorlopend).	😊	😊
Communiceren over de acties die we gaan ondernemen om de discrepantie terug te brengen en het gesprek aangaan met provincie, gemeenten en bedrijfsmatige lozers in ons beheergebied (doorlopend). <i>Toelichting: er vindt overleg plaats met de Omgevingsdienst over de controles die zijn uitgevoerd en moeten leiden tot meer inzicht. Het gaat dan om de aanwezige vetafscheiders die naast problemen in de riolering ook een deel van de discrepantie kunnen verklaren. Hieruit is nog geen eenduidig beeld ontstaan en zijn hierover nog in gesprek.</i>	😐	😐

Maatregelen Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen	2024	Vergelijk: 2023
Actualisatie integrale aanpak afvalwater Zuiderzeeland Strategie afvalwaterketen(doorlopend).	😊	—
Opstellen van afvalwaterprognoses en vastleggen afspraken in bestuursovereenkomsten samen met gemeenten (uiterlijk 2027).	😊	😊
Uitbreiden van onze transportsystemen om te voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag door toename woningen/bedrijven (doorlopend), bijvoorbeeld de aanleg van transportleiding Oosterwold (2026).	😊	😊
Vergroten van de capaciteit van de AWZI's Almere, Zeewolde, Dronten en Tollebeek (2025), bijvoorbeeld door renovatie en realiseren voorbezinktank in Almere. <i>Toelichting: Voor Dronten en Tollebeek nog geen concrete maatregelen gepland, wel studies uitgevoerd.</i> <i>Nieuwe maatregel: De capaciteit van de AWZI's is op orde en maatregelen in beeld gebracht en worden gerealiseerd, bijvoorbeeld Almere (2027) en Zeewolde (2025).</i>	😐	😊
Realiseren van nazuivering van microverontreiniging en medicijnresten op AWZI Almere (2025). <i>Toelichting: Verwijdering van micro's is onderdeel van Almere Fit for the Future en realisatie in 2027.</i> <i>Nieuwe maatregel: Realiseren van verwijdering van microverontreiniging en medicijnresten op AWZI Almere (2027)</i>	😐	😊
Bepalen van een vervolgaanpak voor het verwijderen van microverontreinigingen en medicijnresten voor de overige AWZI's (2027).	😊	😊
Diverse pilotonderzoeken om te kunnen blijven voldoen aan de KRW voor wat betreft de effluentkwaliteit van de AWZI's.	😊	😊

Maatregelen Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen	2024	Vergelijk: 2023
Nemen van maatregelen om de circulariteit te vergroten, onder andere door het zuiveringsproces te optimaliseren, grondstoffen terug te winnen (fosfaat, cellulose) op de zuivering en bij de eindverwerking van het slib; bijvoorbeeld bouwen fijnzeefinstallatie om cellulose terug te winnen (2024; deze maatregel wordt gecombineerd uitgevoerd met maatregel 'vergroten van de capaciteit van de AWZI Zeewolde'). <i>Toelichting: Het terugwinnen van fosfaat wordt nog onderzocht met de Biophree pilot en voor Almere fit for the Future. Verder speelt de problematiek van netcongestie een vertragende rol.</i>	😊	😊
Werken aan nieuwe sanitatieconcepten samen met bedrijven, overheden en het drinkwaterbedrijf (doorlopend), bijvoorbeeld Waterlab.	😊	😊
In 2024 ontvangt het Algemeen Bestuur een voorstel voor Almere Fit for the Future (toekomstbestendigheid van AWZI Almere).	✓	😊
In 2025 ontvangt het Algemeen Bestuur een voorstel voor klimaatmaatregelen op de AWZI Almere.	😊	—

4.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN SCHOON, GEZUIVERD WATER

Speciale investering		Programma		Financieel		Planning	
AWZI Almere fit for the future		Schoon, gezuiverd water		1,65 miljoen (voorbereidingskrediet) Uitvoeringskrediet: geheim		2021-2025	
Onderzoeksfase	x Ontwerp/planfase		Uitvoeringsfase		Nazorgfase		Afgerond
Kaders / doelstellingen: Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Almere, gericht op: • Vergroten capaciteit AWZI Almere; • 20% <u>slibreductie</u> in 2030 ten opzichte van 2018; • Productie van duurzame energie door het opwerken van biogas naar groen gas met CO₂-terugwinning en het winnen van struviet als grondstof. • Schoner oppervlaktewater, verwijdering van microverontreinigingen; • In kaart brengen aanpak van een klimaatneutrale AWZI Almere als bijdrage in ZZL klimaatneutraal in 2050. • Bijdrage in CO₂ reductie van 55% in 2030 t.o.v. 1990. • Behouden/vergroten van biodiversiteit. Vanuit de eerder vastgestelde Beleidskaders: • Waterbeheerprogramma, • Energiestrategie; • Klimaataanpak; • Integrale Aanpak Afvalwaterketen Zuiderzeeland (actualisatie 2023). Is een aanpak vastgesteld voor het project Almere Fit for the Future: Om het zuiveringsslib op een robuuste manier te kunnen blijven verwerken is een groot deel van de sliblijn aan vervanging toe. Om het groeiend aanbod van afvalwater in de toekomst te kunnen blijven verwerken moet de capaciteit van de AWZI, inclusief de sliblijn, worden vergroot. Aangezien zowel slib vanuit Almere als onder andere Zeewolde hier verwerkt kan worden moet de sliblijn vergroot worden. Ook is het wenselijk om maatregelen op de AWZI's toe te passen voor het verwijderen van microverontreinigingen uit het afvalwater.							

Toelichting voortgang 2024

Op 26 maart 2024 heeft het AB ingestemd met het voorstel voor realisatie van het project AWZI Almere fit for the future en hiervoor uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Zo zal er een flinke renovatie plaatsvinden van de sliblijn, een leegstaande nabezinktank worden omgebouwd tot een voorbezinktank, een Ephyra slibgisting worden gebouwd en een opwaardeerinstallatie voor biogas naar groengas en groene CO₂. In het kader van microverontreinigingen wordt een doseerinstallatie gerealiseerd voor het doseren van (biologisch) poederkool (het zogenaamde PACAS systeem). Na 26 maart 2024 is gestart met de aanbesteding van de werkzaamheden. Op 30 september 2024 wordt de inschrijving verwacht en wordt het Algemeen Bestuur hierover geïnformeerd. Bij een positieve inschrijving kan de daadwerkelijke realisatie eind 2024 gestart worden. De vergunning daartoe is inmiddels verleend. Naar verwachting is de realisatie eind 2026 gereed. Omdat de nieuwe Ephyra slibgisting in de eerste jaren overcapaciteit heeft, is besloten deze deels te gebruiken voor het vergisten van een klein deel van het slib van Waterschap Amstel Gooi en Vecht. Dit past binnen de afspraken vanuit het Nationaal Robuust Plan Slibverwerking. Dit plan beoogt voldoende slibeindverwerking in Nederland, voldoende restcapaciteit, en zoveel mogelijk slibreductie. Slibvergisting helpt daarbij. In het plan is opgenomen waar waar mogelijk waterschappen elkaar helpen.

Speciale investering		Programma		Financieel		Planning	
Aanpassing AWZI Zeewolde		Schoon, gezuiverd water		€ 2.600.000 (uitvoeringskrediet)		2021-2025	
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	x		Uitvoeringsfase		Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen: Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Zeewolde, gericht op: - Vergroting van de capaciteit van de AWZI met 10%-15% - Terugwinnen van cellulose en daarmee een bijdrage leveren aan circulariteit - In kaart brengen aanpak voor een klimaatneutrale AWZI Zeewolde							
Toelichting voortgang 2024 De aanbesteding is begin van het jaar afgerond en het werk is gegund. De voorbereiding voor de bouw van de fijnzeefinstallatie (fase 1) is afgerond en de bouw is gestart. Dit zal eerst lokaal bij de aannemer zijn in containers die eind 2024 geplaatst worden op de AWZI Zeewolde. De planning is dat eind december de installatie operationeel kan zijn. Voor fase 2, de opwerking van de teruggewonnen cellulose, zijn gesprekken gevoerd met de afnemer over de opwerking (hygiënisering) van de cellulose. De opzet was dat ZZL dat in eigen beheer zou uitvoeren, maar de afnemer heeft aangegeven hierin te willen investeren. De opwerkinstallatie zou dan wel geplaatst worden op de AWZI, maar maakt dan wel onderdeel uit van het proces van papierproductie. Dit betekent wel dat in beeld gebracht moet worden hoe de kosten-baten analyse (business case) er uit komt te zien ten opzichte van realisatie van deze opwerking in eigen beheer. De planning is in Q4 van 2024 hierover overeenstemming te krijgen en het AB hierover te informeren. In overleg met de gemeente Zeewolde en de netbeheerder is extra vermogen (50 kW) beschikbaar gekomen om de fijnzeefinstallatie te kunnen realiseren. Dit is onvoldoende om ook de opwerking van cellulose te realiseren. Het overleg met de gemeente en netbeheerder wordt voortgezet om dit op te lossen en zal aanvullend ook gekeken worden naar maatregelen op de AWZI. De verwachting is dat de uitvoering van de opwerkinstallatie in 2026 plaatsvindt.							

4.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2024 SCHOON, GEZUIVERD WATER

Stand van zaken investeringen 2024

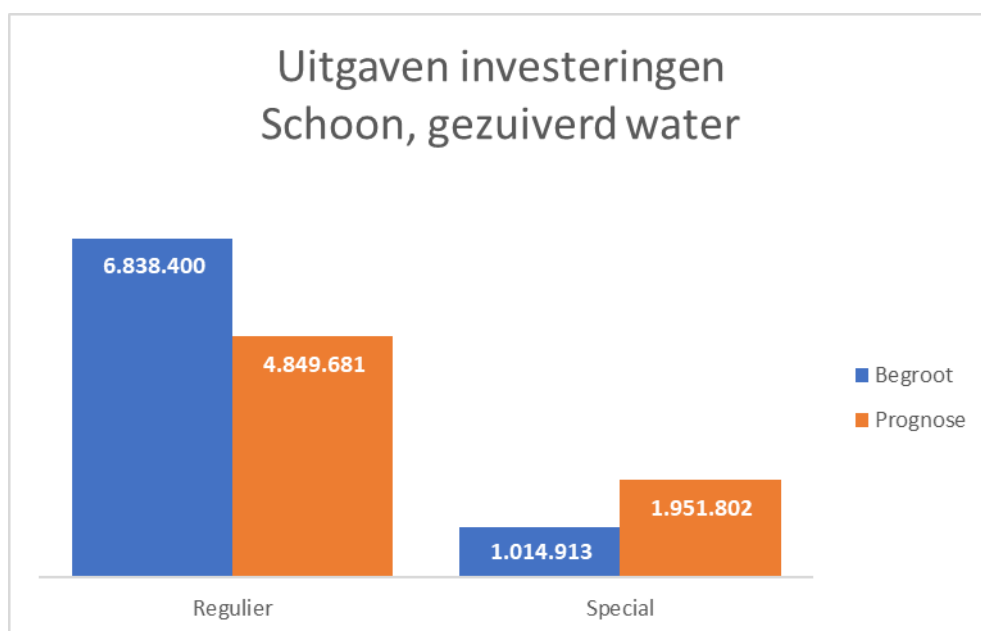
In de Begroting & Meerjarenraming 2024-2027 is opgenomen dat er in 2024 dertien investeringen starten. Inmiddels zijn er vijf investeringen gestart. Vervangen afdek voorbezinktank van AWZI Tollebeek zal later dit jaar nog starten, maar de overige zeven geplande investeringen zijn uitgesteld. Dit betreft de investeringen van zes rioolgemaal waarvan de start is doorgeschoven naar 2025 omdat er enerzijds nog op aanvullende afvalwaterprognoses van de verschillende gemeenten wordt gewacht en anderzijds vanwege capaciteitsgebrek bij projectleiders. Daarnaast is de start van de investering in persleiding PL-228 doorgeschoven naar 2029, en uitvoering naar 2030 en 2031 vanwege nieuwe actuele inzichten voor de ontwikkelingen in het afvalwatertransportsysteem van de gemeente Almere.

Investerings B&MR jaarschijf 2024	Te starten in 2024	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	13	5	1	7
Special	0	0	0	0
Totaal	13	5	1	7

Geplande investeringsuitgaven 2024

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot).

De verwachte realisatie van de reguliere investeringen van programma Schoon, gezuiverd water zijn lager dan begroot. Dit komt onder andere door investeringen die uitgesteld zijn naar 2025 en verder, maar ook door vertraging van lopende investeringsprojecten zoals Vervangingsopgave PL-220 Markerkanal (i.v.m. uitloop goedkeuring persleidingstracé bij de gemeente) en Verlegging Persleiding PL-880 fase 1 (i.v.m. vertraging bij gemeente Urk). Bij de speciale investeringen is de verwachte realisatie juist hoger dan begroot vanwege start in 2024 van uitvoering van Almere fit for the future (AB maart 2024).

5. Programma Financiën, organisatie en informatie

Solide basis

★ We hebben een solide informatiehuis. De werkomgeving voor medewerkers is stabiel, zowel voor kantoor- als voor thuiswerken. Begin 2024 was de ontvlechting van WDOD geheel afgerond en voeren we het beheer over onze eigen infrastructuur. In 2024 hebben we aandacht om voor de procesautomatisering eenzelfde situatie te verkrijgen.

De afgelopen twee jaren stegen de prijzen fors, wat ook zichtbaar was bij aanbestedingen van het waterschap en de energieprijzen. De prijsstijgingen zetten zich ook in 2024 door, wel verwachten we dat we vanaf 2025 in rustiger vaarwater komen. De energieprijzen zijn in 2024 zelfs fors lager dan vooraf was ingeschat. Het natte voorjaar heeft er echter voor gezorgd dat het voordeel op de energie lager uitvalt. Het is nu nog onduidelijk of het natte voorjaar een eenmalige zaak is of dat we ons moeten voorbereiden op regelmatige natte periodes; een financiële consequentie van de klimaatverandering.

Vanuit de solide basis voor onze informatie zijn we doorgegaan met de doorontwikkeling van het zaakstelsel, ons geografisch informatiesysteem, het financieel stelsel en het optimaliseren van de externe dienstverlening. Medio 2024 is het financiële stelsel, dat volledig in de cloud werkt, overgedragen in beheer bij ons waterschap. Een belangrijk onderdeel van het Planning & Control-proces zijn de financiële prognoses, die tweemaal per jaar inzicht geven in de verwachte uitputting van de beschikbare budgetten en de realisatie van de belastingopbrengsten. Dit helpt om rechtmatig te handelen. De nieuwe financiële oplossing ondersteunt hierbij effectief.

Over het afgelopen jaar is een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening verstrekt. De provincie Flevoland, onze toezichthouder, heeft geconstateerd dat het financieel beheer op orde is en ons hiervan, via een toezichtsbrief, op de hoogte gesteld.

In mei 2024 heeft het college een belastingdeurwaarder aangewezen voor vorderingen anders dan de waterschapsbelastingen (bijv. leges) en intern de bevoegdheden geregeld. Bij de keus van een deurwaarder heeft het college gelet op een deurwaarder die uitgaat van de principes van sociaal incasseren.

Inflatieruimte wordt centraal geraamd in programma Financiën, organisatie en informatie (FOI) en wordt pas bij daadwerkelijk opgetreden inflatie intern toegekend. De werkelijke prijsstijgingen hebben zich met name in andere programma's dan FOI voorgedaan. Het college verwacht, in het kader van rechtmatigheid, hiervoor in november/december 2024 een budgetneutrale begrotingswijziging voor te leggen aan het algemeen bestuur.

Nadat eind 2023 een externe audit aangaf dat we voor veiligheid en privacy toegezegde ambitieniveau hadden bereikt, zijn we verder gegaan om onze informatietechnologie, -beveiliging en privacy op orde te houden. We zijn in 2024 gestart met gerichte bewustwordingsacties en kennissessies op een veilige werkomgeving, o.a. over beheren en veranderen van wachtwoorden en herkenning van veilig internet.

Keer op keer blijkt dat menselijk handelen of het nalaten daarvan de grootste bron van digitale en fysieke (on)veiligheid is

Door toenemende complexiteit van werkzaamheden, ziekteverzuim en de krapte op de arbeidsmarkt krijgen we de capaciteit niet altijd rond. Voor noodzakelijke voortgang van werkzaamheden vindt inhuur plaats. In 2024 leidt dit tot een overschrijding van de loonsom. Met het voorstel Vitaaal Zuiderzeeland adresseert het waterschap dit. En krijgt het bestuur in september voorgelegd om de organisatie in de komende jaren gecontroleerd en tijdig te laten meegroeien, zodat de organisatie goed in staat blijft de waterschapstaak ook in de toekomst te blijven uitvoeren.

Er is extra ingezet op het realiseren van participatiebanen binnen het waterschap. Het doel is nog niet behaald. De extra inzet heeft echter wel geresulteerd in een groei sinds 2023. In 2024 behalen we circa 73% van het doel. In vergelijking met andere waterschappen, sluit dit aan bij het gemiddelde. Ook daar blijkt het voldoen aan het quotum vanuit de wet Banenafpraak een uitdaging. Op dit moment wordt onderzocht of er andere constructies mogelijk zijn om meer kandidaten te vinden en een plek te kunnen bieden in onze organisatie.

Anticiperend en (veer)krachtig

De langetermijndoorkijk van onze investeringsopgaven naar 2050 is opgesteld (AB juli 2024). De doorkijk is bedoeld om het Algemeen Bestuur op hoofdlijnen inzicht en overzicht te geven van de bedrijfsmiddelen van het waterschap en de voorziene investeringen. De inzichten uit de doorkijk kunnen gebruikt worden om strategisch vooruit te kijken en ambities, opgaven en financieringsmogelijkheden beter met elkaar te verbinden.

In 2024 wordt gewerkt aan de vierjaarlijkse organisatiebrede risico-analyse, conform het risicobeleid. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een zogenoemde Monte-Carlo simulatie. Deze analyse wordt onder meer gebruikt om te toetsen of de omvang van de algemene reserve toereikend is. De verwachting is dat deze analyse begin 2025 aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Eind 2023 is akkoord gegeven op de renovatie van het kantoor Larserbos. In het eerste deel van het jaar hebben we het ontwerp en de aanbesteding afgerond. We hebben bij de aanbesteding een beperkte tegenvaller gehad, die we weten op te vangen binnen het programma. De verbouw start aan het eind van het jaar, omdat de (onder)aannemers niet eerder beschikbaar zijn. In het vierde kwartaal starten we met de herindeling van de 3^e etage van het Waterschapshuis. Hiermee creëren we een werkomgeving die verschillende manieren van werken ondersteunt zoals projectmatig samenwerken en (hybride) vergaderen en tevens het ontmoeten en verbinden versterkt.

Om beter integraal te kunnen prioriteren implementeren we portfoliomanagement in de organisatie. Hiermee bereiken we meer met de schaarse middelen die we hebben en maken duidelijkere keuzes die de (werk)druk van de medewerkers verlagen. Naast bewust kiezen (wat niet en wat wel en met welke kwaliteit?) zullen we meer en meer gebruik (moeten) gaan maken van informatietechnologie om slimmer en efficiënter te werken. Met de nieuwe technologie combineren we verschillende databronnen voor dashboards om opgaven van klimaat, duurzaamheid en energiemangement data-gedreven te ondersteunen. Deze ontwikkeling is niet alleen een investering in techniek, maar vraagt ook herontwerpen van (werk-)proces, en nieuwe vaardigheden, nieuwe rollen/taken medewerkers.

Door de Unie van Waterschappen is de zogenaamde Vaarkaart ten behoeve van de Digitale Transformatie van waterschappen opgesteld. Deze is in samenwerking met alle waterschappen vertaald in een gezamenlijke strategienota met onderliggende themaplannen. Dit vraagt een andere ondersteuning van het Waterschapshuis. Hiervoor is een nieuw Koersplan opgesteld. Deze strategische documenten zijn ondersteunend aan de door Zuiderzeeland beschreven ambitie. In de komende periode zullen ze gebruikt worden om bewust te kunnen samenwerken. De samenwerking wordt daarbij gebruikt om nieuwe wet- en regelgeving te duiden en implementeren, innovatieve mogelijkheden samen te ontdekken en te hergebruiken, disrupties te voorkomen en bij optreden te duiden.

Het organisatie ontwikkelprogramma ZZL Verbindt draagt bij aan het ontwikkelen van vaardigheden en kennis. De uitvoering hiervan is voor de zomer gestart. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de ZZL Academie.

5.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2024-2027. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2023 gepresenteerd.

Maatregelen Solide basis	2024	Vergelijk: 2023
We werken verder aan een nieuwe solide basis voor financieel/ondersteunende processen met gedigitaliseerde, transparante processen en systemen.		
We werken verder aan informatieveiligheid en privacy, zodat iedereen binnen het waterschap bewust en alert handelt conform de landelijke normen en wetgeving.		
Jaarlijks evalueren en indien nodig aanpassen van het opleidingsaanbod van de ZZL Academie, om de vakbekwaamheid en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te faciliteren.		
Uitwerken van de actuele HR-beleidsspeerpunten uit de CAO-afspraken.		
Het waterschap evalueert het financieel beleidskader en past deze waar nodig aan om ook op lange termijn de financiële positie op orde te houden (doorlopend).		
Extra inzet op het realiseren van participatiebanen binnen het waterschap en voldoen aan ons doel voor 1 januari 2025. <i>Toelichting: Ook in 2024 zal het erom spannen of wij onze taakstelling gaan halen. Het is namelijk zo dat het quotum wordt afgeleid van de totale formatieomvang. Neemt deze toe dan ook het quotum. Daarnaast is het bieden van kansen aan nieuwe collega's uit specifieke doelgroepen een traject wat nooit afgerond zal zijn.</i> <i>Nieuwe maatregel: Het waterschap spant zich doorlopend in om kansen te geven aan nieuwe collega's uit specifieke doelgroepen waaronder extra participatiebanen.</i>		
Maatregelen Anticiperend en (veer)krachtig	2024	Vergelijk: 2023
We bepalen in breed samenwerkingsverband de impact van wetgeving voor het digitale tijdperk en implementeren deze in samenhang.		
We vernieuwen ons informatielandschap waar dit nodig is om solide te blijven functioneren in de toekomst.		
Benutten van nieuwe digitale ontwikkelingen om primaire en dienstverleningsprocessen te verbeteren (2027), bijvoorbeeld door het energieverbruik van onze gemalen en zuiveringen te optimaliseren en door onze website als loket voor onze diensten te verbeteren.		
De digitale dienstverlening van ons waterschap wordt voortdurend aangepast om minimaal te blijven voldoen aan de wet- en regelgeving voor de digitale overheid, waarbij we streven naar digitaal en persoonlijk waar mogelijk en nuttig.		
We ondersteunen de verandering in onze taken met een meerjarig organisatieontwikkelprogramma.		

5.2 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2024 FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Stand van zaken investeringen 2024

In de Begroting & Meerjarenraming 2024-2027 is opgenomen dat er in 2024 vijf investeringen starten. Inmiddels zijn er twee investeringen gestart en gaat de investering in de *serverruimte en koudeopwekking* dit najaar nog starten.

Van de investeringen *Technische installaties Larserbos* en *Herinrichting buitenterrein* is de start uitgesteld naar 2025. Voor de *Technische installaties Larserbos* geldt dat de samenhangende investering Verbouwing Larserbos niet op de gewenste startdatum heeft kunnen starten. De (onder)aannemers hebben niet eerder beschikbare capaciteit, waardoor de werkzaamheden pas in december kunnen starten. De hieraan gekoppelde investering *Technische installaties Larserbos* zal daarom pas in 2025 starten.

De voorbereidingsfase voor Herinrichting buitenterrein is door her-prioritering van de beschikbare interne (projectleider)capaciteit van eind 2024 naar het jaar 2025 verschoven. Het betrof hier slechts de voorbereidende werkzaamheden.

Investerings B&MR jaarschijf 2024	Te starten in 2024	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	5	2	1	2
Special	0	0	0	0
Totaal	5	2	1	2

Geplande investeringsuitgaven 2024

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2024. Vanwege de twee uitgestelde investeringen en de vertraging van verbouwing Larserbos is de prognose van de uitgaven in 2024 fors lager dan begroot.

